

ALLAH'A YÖNELME AYI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!

Size Medine-i Münevvere'den hitab ediyorum, bu mübarek cuma sabahında...

Medine-i Münevvere'de biliyorsunuz, Harem-i Şerif'in, yâni Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Saadeti'nin etrafı çok büyük ölçüde istimlak edilmişti, açılmıştı. Daha önceki seneler ziyaret eden hacılar bilirler, bomboş arazilerdi. Bu sefer geldiğimiz zaman, en fazla dikkatimizi çeken husus, bu yerlerde çok hummalı bir inşaat faaliyeti başlanmış durumda... Geçen sene ağır ağır giden tek tük inşaatlar yerine, şimdi her yerde çok hummalı, yeni yeni inşaatların harıl harıl yapılması faaliyetini gördüm. O dikkatimi çekti. Sanıyorum hacca gelen kardeşlerimiz, Harem-i Şerif'in etrafında, on beş - on altı katlı muazzam blok apartmanlar görecekler.

Biz de onlardan birisinde kalıyoruz, sevgili Akra dinleyicileri!.. Gerçekten yepyeni bina, pırıl pırıl... Belki daireye ilk defa biz girdik. Böyle iki odalı, mutfaklı, gayet güzel, rahat; insanın yemeğini pişirebileceği, istirahat edebileceği güzel binalar yapmışlar. İçleri, altları çarşı; oralarda da alışveriş imkânları olacak... Gelen kimselerin rahatlıkla dinlenebileceği, ibadet yapabileceği güzel yerler.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri, gelmeyen kardeşlerimize de nasib etsin!” diyorum, bu mübarek günde, böyle dua ediyorum sizlere...

a. Receb Ayı'nın Önemi

İkinci bir husus; biliyorsunuz geçtiğimiz haftanın içinde Receb ayı başladı, bugün Receb'in dördüdür. Bilmiyorum Türk takvimine göre bir fark var mı?.. Receb ayı bütün dinleyicilerimize, mü'min kardeşlerime mübarek olsun...

Receb ayı için Peygamber Efendimiz:¹

رَجَبُ شَهْرٌ عَظِيمٌ يُضَاعَفُ اللَّهُ فِيهِ الْحَسَنَاتِ

RE. 288/13 (*Recebü şehrun azîmün, yudàifu'llàhu fîhi'l- hasenât*) “Receb çok önemli, ulu bir aydır. Arap ayları içinde haram aylardandır.” Yâni, çok muhterem olan ve Arapların tir tir titredikleri, ihtiram ettikleri, hatadan kusurdan sakındıkları dört haram aydan birisidir Receb ayı... Biliyorlar, tecrübeyle hayatlarında sabit tabii, ihtimamları, korkuları ondan olmalı...

(*Yudàifu'llàhu fîhi'l-hasenât*) “Allah bu ayda yapılan iyilikleri kat kat mükâfatlandırır.” Bu mübarek ayın içine girmiş bulunuyoruz. Üç Aylar'ın birincisidir.

Receb Allah'ın ayıdır, Şa'ban Peygamber Efendimiz'in ayıdır, Ramazan Ümmet-i Muhammed'in ayıdır. Yâni, Receb ayında Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarından ne istiyor?

¹ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.69, no:5538; Saîd ibn-i Râşid RA'dan.

Bizlerden emri, isteği nedir Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin?.. *Lâ ilâhe illa'llâh* dememiz, varlığını, birliğini idrak etmemizdir. Allah'tan gayri varlıklara yönelmemesi lâzım insanların! Allah'ın varlığını, birliğini bulması, bilmesi, inanması, tasdik etmesi lâzım!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarının kendisine yönelmesini ister. Emirlerini tutup kendisine itaat etmesini, ibadet etmesini ister. Receb şehru'llâh demek; madem Allah'ın ayıdır, mü'min kullar Allah'ın kullarından istediği hususlara dikkat etsinler! Yâni, tevhidlerine, inançlarına, Allah'a bağlılıklarına yeni bir neşe, yeni bir şevk, yeni bir aşk ile taptaze sarılısınlar, girişsinler... *Lâ ilâhe illa'llâh*'ın zevkini, şevkini, tadını, lezzetini daha iyi yaşasınlar...

Biliyorsunuz, Peygamber SAS Efendimiz:²

جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ أَكْثَرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(حم.ك.حل.عد.عن أبي هريرة)

(*Ceddidû îmâneküm, eksirû min kavli lâ ilâhe illa'llâh.*) “*Lâ ilâhe illa'llâh* sözünü sık sık söyleyerek imanınızı yenileyin, tazeleyin!” buyuruyor.

² *Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.558, no:35168; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.110, no:12683.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.359; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.285, no:7657; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.357; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.417, no:1424; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.76, no:925; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.416, no:1768; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.51, no:1068; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.34, no:11367; RE. 270/13.

Demek ki, Receb ayında ilk yapacağımız şey, Cenâb-ı Mevlâ'ya daha böyle bir aşk ile, şevk ile yeniden yönelmek, ibadet ve taate yönelmek... Yanlış yollarımız, alışkanlıklarımız, adetlerimiz, işlerimiz varsa; tabii insanoğlu biraz bırakıverdi mi, kendi kendisini salıverdi mi, gevşiyor, dağıtıyor, bozuluyor... Her şey öyle... Bir eve bakmazsan, harab oluyor. Bir tarlaya bakmazsan, dikenli, taşlı orman oluyor, işe yaramaz hale geliyor. Devamlı bakım istiyor her şey... İnsanoğlunun da kendisine bakması lâzım, çeki düzen vermesi lâzım!..

Bu Receb ayı bir fırsattır. Receb ayı adetâ tarlanın ekilmesi ayı gibidir. Şa'ban ayı, tarlaya ekilmiş olan o mahsulün bakılıp büyütülmesi, tımar edilmesi, budanması, dikenlerinin filân ayıklanması ayıdır. Ramazan ayı da, mahsûl iyice olgunlaştıktan sonra, toplayıp hasad etme ayıdır. Onun için, Receb ayında ibadetlere sarılalım, tevbemizi yenileyelim, imanımızı kuvvetlendirelim! İbadetlere yeni bir aşk ile, şevk ile sarılalım! Çünkü Üç Aylar girdi.

Şa'ban ayında, Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini düşünelim! Neydi adeti, nasıl yapardı, bize tavsiyeleri neydi Rasûlüllah SAS Efendimiz'in diye öğrenelim! Efendimiz'in yolunda yürüyelim! Ramazan ayına da girince artık, on bir ayın sultanı olan Ramazan geldiği zaman, iyice iş kıvamını bulmuş olur. Hazır olmuş oluruz, tertemiz olmuş oluruz. O zaman, Ramazan'ı çok hayırlı, güzel bir şekilde geçirmek mümkün olur diye düşünüyorum.

Allah-u Teâlâ Hazretleri imanımızı kuvvetli eylesin... Tevbemizi, Cenâb-ı Mevlâ'nın yoluna dönüşümüzü tevbe-i nasûh eylesin... Hakîkî bir dönüşle Rabbimizin yoluna dönmeyi nasib eylesin... Bu güzel aydaki feyizlerden, nimetlerden, rahmetlerden, bereketlerden, dağıtılan sevaplardan faydalanmayı, hissesini almayı nasîb eylesin Allah cümle kardeşlerime...

Biliyorsunuz, bir de bu ayın sonunda bir de 27. gecesini var Receb ayının... Regâib Kandili dün akşamdı, geçti. Allah nice nice kandillere eriştiresin... Recebin 27'sinde de Mi'rac Kandili var, ona da hazırlanmalı!.. Ondan sonra, Şa'ban'ın on beşinde, 14'ünü 15'ine bağlayan yarısı gecesini olan Berat Gecesini var, çok mühim bir gece... Çok güzel hazırlanmak lâzım!.. Bunlara hazırlanırsınız.

b. Medine'de Oturmanın Mükâfâtı

Ben Medine-i Münevvere'den size hitab ettiğim için, hadis kitabından açtığım sayfada, Medine ile ilgili, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş bir hadis-i şerifi size nakletmek istiyorum:³

³ Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1004, *Hac* 15/86, no:1378; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.722, no:3924; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.397, no:9150; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.56, no:3740; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.372, no:6487; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.446; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27130; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.487, no:4282; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.141, no:373; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.310, no:3147; Esmâ bint-i Umeys RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.240, no:34853; Câmiü'l-Ehâdis, c.XVII, s.176, no:17872.

لَا يَصْبِرُ أَحَدٌ عَلَى الْأَوَاءِ الْمَدِينَةَ أَحَدٌ مِنْ أُمَّتِي
إِلَّا كُنْتُ لَهُ شَفِيعًا أَوْ شَهِيدًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(م. ت. ح. ب. عن أبي هريرة وثمانية عن ثالثة)

RE. 488/10 (*Lâ yasbiru alâ le'vâi'l-medîneti ehadün min ümmetî, illâ küntü lehû şefîan ev şehîden yevme'l-kıyâmeh.*)

Müslim, Tirmizî ve diğer kaynaklarda var. (*Semâniyeh an selâseh*) Üç kişiden sekiz kişi rivayet etmiş diye hadis alimi kayıt düşmüş, arkasına hadis-i şerifin. Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

(*Lâ yasbiru alâ le'vâi'l-medîneti ehadün min ümmetî*) *Le'vâ* yaşamdaki güçlükler, sıkıntılar demek. “Benim ümmetimden kim Medine’deki yaşamdaki sıkıntılara, darlıklara, meşakatlere sabreder, Medine’de oturmaya devam ederse...” Evet, su yok... Evet, sıcak fazla... Evet, şu bu meşakatlere var ama burası Peygamber Efendimiz’in şehri diye, oranın sıkıntılılarına sabrederse; (*illâ küntü lehû şefîan*) ben onun şefaathçisi olurum, (*ev şehîden*) yâhut ona şahit olurum, (*yevme'l-kıyâmeh*) kıyamet gününde...” diye Peygamber Efendimiz’in böyle bir va’di ve müjdesi var.

Medine-i Münevvere’ye gelen, oranın sıkıntılılarına göğüs gerip, aşıkâne, sâdıkâne Peygamber Efendimiz’e mücâvir olup Medine’de kalan kimseler için, Peygamber Efendimiz’in şefaati var ve şahit olacak kıyamet gününde... “Meşakkat çekti, ibadete sabretti, benim

mescidimi ziyaret etti yâ Rabbi!” diye, onun hakkında şahitlik yapacak. Peygamber SAS Efendimiz’in şahitliğine ermek, ne kadar güzel bir mazhariyet!

Şimdi ben bu hadis-i şerifi okurken, bir tarihi düşündüm, eski zamanları düşündüm. Biliyorsunuz, eskiden Medine-i Münevvere’nin etrafında surlar varmış. Surların burçları varmış, giriş kapıları varmış. Şam Kapısı, vs. kapısı diye kapıların isimleri hâlâ isim olarak hatıralarda ama ortada ne kapı kalmış, ne sur kalmış, ne tarihî binâ kalmış, ne kale kalmış...

Tabii, eskiden çok meşakkatli seyahatlerle buralara gelinebiliyordu. Yaya geliniyordu. En güzel imkâna sahip insanlar, binekli olanlar; ya devenin üstüne binip gelecek, ya atın üstüne binip gelecekti. O çöllerin, o sıcakların, o güneşin altında, kumlara bata çıka buralara gelişin ne kadar zor olduğunu, aylarca sürdüğünü düşünün!..

Hac yollarında meş’ale-yi kârvân gibi,

Erbâb-ı aşk içinde nümâyânsın ey gönül!

dediği gibi Osmanlı şairinin... Oradan anlıyoruz ki, böyle meş’aleler yanarak çöllerde, gündüz sıcak olduğundan geceleyin kervanın seyahat ettiğini, sallana sallana, sarsıla sarsıla atın veya devenin üstünde buralara ne kadar zor gelindiğini; yollarda su bulmanın, yiyecek bulmanın ne kadar zor olduğunu, yürüyenlerin ne kadar sıkıntı çektiğini düşünün!..

Bir de tabii, bu zor hayat şartlarına dayanamayıp, yollarda hayatını kaybedenler oluyordu. Daha başka sıkıntılar olabiliyordu. Atı veya devesi varsa, onlara ot ve su bulmak için, yine çırpınmak gerekiyordu. Hâsılı, geliş bir meşakkatli iş idi. Hacca ve umreye, Peygamber Efendimiz’i ziyarete gelmek zor idi. Kalış da, ondan daha zordu.

Ben Medine’de eskiden beri yaşayan, halen hayatta olan bir büyük zâttan [Ali Ulvi Kurucu’dan]duydum:

“—Biz daha yakın zamana kadar, Medine’de geceleri sıcaktan uyuyamazdık. Gece kalkardık, yatağın içine bir kova su dökerdik... Bir kova başımızdan aşağıya, elbiselerimizin, pijamalarımızın, geceliklerimizin üstüne dökerdik... O ıslaklığa uzanıp yatardık, yarım saat uyurduk. Ondan sonra yine sıcak bastırınca, kafesin içindeki kuşlar gibi çırpınırdık.” diye anlatıyor.

Yâni bundan 40-50 sene öncenin Medine’sinde, böyle soğutma cihazları yokken, buzdolapları yokken, bugünkü imkânlar, rahatlıklar yokken, neler çektiklerini; ekmeklerin, unların sıcaktan nasıl bozulduğunu, kurtlandığını, nasıl takır takır kurduğunu, zorluklar olduğunu anlatıyor.

Bu nihayet elli yıl öncesi... Yine insanların birçok şeye sahip olduğu, rahatlığa sahip olduğu bir devre... Bir de Peygamber Efendimiz’in zamanına doğru, tarihin içindeki eski devirleri düşünürsek; o zamanlarda tabii Medine’de yaşamının, nasıl zor olduğu anlaşılır.

Ama, Medine mübarek bir yer...

“Dünya üzerinde üç tane mübarek yer var.”
diyor Peygamber Efendimiz:⁴

لَا تَشُدُّوا الرِّحَالَ إِلَّا إِلَى ثَلَاثَةِ مَسَاجِدَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ وَمَسْجِدِي هَذَا وَالْمَسْجِدِ الْأَقْصَى

(خ.م.د.ن.ه.حم.عن أبي هريرة)

RE. 474/4 (*Lâ teşüddü'r-rihâlü illâ ilâ selâseti mesâcid*) “Üç mescid ziyaret edilebilir, başkasını ziyaret için sefere çıkmaya lüzum yoktur:

(*El-mescidi'l-harâm*) Birisi, Mekke-i Mükerreme'de Beytullah'ın olduğu, Kâbe'nin

⁴ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.398, *Tatavvu'* 26/14, no:1132; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1014, no:1397; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.620, no:2033; Neseî, *Sünen*, c.II, s.37, no:700; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.452, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.278, no:7722; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.389, no:1421; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.498, no:1619; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.192, no:1348; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.283, no:5880; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.67, no:15793; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.244, no:10043; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.1, s.258, no:779; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.345; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.975, *Hac* 15/74, no:827; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.148, no:326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.45, no:11435; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.495, no:1617; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.321, no:2101; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.2, s.388, no:1160; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.3, s.419, no:15548; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.10, s.82, no:19921; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.1, s.452, no:1410; Abdullah ibn-i Amr RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.4, s.71, no:3638; Hz. Ali RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.1, s.291, no:187; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.9, s.308; Ebû Ümâme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.197, no:34648, 35002; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.173, no:16525.

olduğu Mescid-i Haram... (Ve mescidî hâzâ) Birisi, benim řu mescidim.” Yâni, Medine’deki Peygamber SAS Efendimiz’in Mescid-i Nebevî’si... (Ve mescidi’l- aksâ) “Birisi de, Kudüs’teki Mescid-i Aksâ...”

Yâni, Medine çok mühim bir yer, çok sevaplı yer. Haremi var, yâni çevresinde bir geniş mukaddes arazi var, oraya gayrimüslim giremez. Meleklerin kaynaştığı, sevaplarının deryasının çalkandığı bir güzel diyar... Ama buralarda kalmak zor olduğundan, mahrumiyetli olduğundan, ona sabreden âşık-ı sâdıkların nasıl mükâfâta ereceğini Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Tabii, biz şimdi bu devirde Allah’ın büyük lütuflarına mazhar kullarıyız. Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi, eski zamandaki keramet sahibi evliyâullahı gibi, havalarda uçuruyor, iki-üç saatte uçakla geliyoruz bu mübarek diyarlara... Böyle soğutma cihazları olan, asansörleri olan, on katlı, on beş katlı binalara, yedinci katına, onuncu katına düğmeye bastığımız zaman sür’atle çıkıyoruz. Odalarımızın içinde akarsu, sıcak su, soğuk su, mutfak, buzdolabı... Çarşıda, pazarda dünyanın her yerinden gelme muzlar, meyvalar; Türkiye’de olan, olmayan çeşitler, sebzeler... El- hamdü lillâh her şey var, bolluk ve bereket... Cenâb-ı Mevlâ’ya hamd ü senâlar olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin üzerimizdeki lütufları, nimetleri çok fazla...

Tabii yine de ziyaretin çok büyük sevabı var. Peygamber Efendimiz’in mescidinde namaz kılmak, başka mescidlerde namaz kılmaya göre,

bin misli daha sevaplı... Mekke'deki Mescid-i Haram'da kılmak yüz bin misli daha sevaplı...⁵ Buralara gelmenin çok büyük sevapları var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri zenginlik versin, sıhhat afiyet versin muhterem dinleyici kardeşlerime; hac yapmayanlar, umre yapmayanlar, ziyaret yapmayanlara buraları ziyaret etmek nasîb eylesin... İnşâallah beraberce nasîb eylesin, beraberce ziyaretleri yapalım diye temennî ediyorum.

c. Kur'an'ı Kerim'in Tesiri

İkinci hadis-i şerife geçiyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁶

لَا يُسْمَعُ الْقُرْآنُ مِنْ رَجُلٍ أَشْهَى مِنْهُ

مِمَّنْ يَخْشَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

ابن المبارك عن طاوس مرسال؛ وأبو نصر السجزي عن أبي هريرة

RE. 488/8 (*Lâ yüsmeu'l-kur'ânü min racülin eşhâ minhü mimmen yahşa'llàhe azze ve cel.*)

Abdullah ibn-i Mübârek Efendimiz rivayet etmiş. Çok sevdiğim bir alim bu zât; hem sùfî,

⁵ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.451, no:1406; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.343, no:14735; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.425, no:34821; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.2, no:13640.

⁶ Abdullah ibn-i Mübarek, *Zühd*, c.I, s.37, no:113; Tâvus Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.987, no:2802; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVII, s.169, no:17852.

hem alim, hem kahraman, çok müstesnâ bir kimse... Yine Ebû Hüreyre RA'dan rivayet olarak alınmış bu hadis-i şerif. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Kur'an-ı Kerim en lezzetle, en zevkle, en güzel şekilde, onu Aziz ve Celîl olan Allah'tan korkan, havf ü haşyet sahibi bir insanın okumasından dinlenir. En zevkli dinleme o zaman olur.” Yâni, “Kur'an en tatlı, en lezzeti olarak, Aziz ve Celîl olan Allah'tan korkan, haşyet duyan bir adamın okumasından dinlenir.” buyuruyor.

Bu hadis-i şerifin üzerinde biraz konuşmak istiyorum. Dinleyicilerime bir ricam ve tavsiyem, Kur'an-ı Kerim'i lütfen şimdikinden daha fazla okusunlar. Kur'an-ı Kerim okumamız, Kur'an-ı Kerim'i ezbere almamız, Kur'an-ı Kerim'in mânâsını bilmemiz, Arapça öğrenmemiz; Kur'an-ı Kerim'in bize emri nedir, yasaklar nelerdir, neleri tavsiye buyuruyor, neleri anlatıyor, Allah'ın bize hitabı nedir; onu öğrenmemiz lâzım!.. Kur'an-ı Kerim'e daha fazla eğilelim!

Tabii, Kur'an-ı Kerim'i okuyacağız. Kur'an-ı Kerim düz okunmaz. Yâni bir nesir gibi, bir makale okur gibi, bir düz yazı okunur gibi okunmaz Kur'an-ı Kerim. Onun okunmasının bir usûlü var. Nasıl okunur?.. Bir hazin mûsikî ile, nağme ile okunur ama, bu nağme kendine mahsus bir nağmedir; ciddîdir, şarkı gibi, türkü gibi değildir.

وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

(المزمل:٤)

(*Ve rettili'l-kur'âne tertîlâ*) [Kur'an'ı tertîl ile, tane tane oku!] (Müzzemmil, 73/4)

Kur'an-ı Kerim böyle ahenkli, tatlı okunacak ama, şarkı gibi değil, lahn-i Arab üzere okunacak. Çarşıda, pazarda, gazinoda ve sâirede duyulan mûsikî makamları gibi olmayacak.

En güzeli nasıl olur?.. Bunun okunmasındaki güzellik, mûsikîden kaynaklanmıyor; okuyan insanın duygularından kaynaklanıyor. Eğer okuyan insan, Allah'tan korkan, havf ü haşyet sahibi bir insansa; Kur'an-ı Kerim'in Allah kelâmı olduğunu bilir, son derece ciddî bir şekilde okur. Mânâsını anlayan bir insansa, göz yaşları içinde okur veya dinler. İşte böyle olması lâzım! Yâni duygusal bir hava içinde, hissede hissede, tada tada, duya duya Kur'an-ı Kerim'in okunması lâzım!..

Tabii, Kur'an-ı Kerim Allah kelâmı olduğundan aziz ve sevgili dinleyiciler, Kur'an-ı Kerim'in sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri olduğundan, Allah'a karşı olan saygısı, korkusu, havf ü haşyeti kendisini kaplayacak;

“—Sıradan bir söz okumuyorum, Allah'ın kelâmını okuyorum.” diye, ona göre ciddiyetini takınacak.

Oturuşu ciddî olacak, diz çökecek...

Bizim hafızlarımızı göz önüne getirin! Büyük, yaşlı, mübarek, ak sakallı hafızları düşünün!.. Allah ömür versin, hayatta olan büyük hafız efendileri düşünün!.. Ben vefat etmiş olan bazılarını gözümün önüne getiriyorum. Böyle

mihrabda diz çökmüşler; bir çocuğun babasının, hocasının önünde oturduğu gibi gayet ciddî bir şekilde oturuşları... Sallanmadan, gayet ciddî bir şekilde eüzü besmele çekişleri, okuyuşları... Her şeyde bir sonsuz saygı, hürmet, Allah korkusu, edeb dediğimiz şeyler var.

Tabii, böyle okununca Kur'an-ı Kerim, hem okuyan duygulu olarak okur, dinleyen de duygulu olarak onu dinler, algılar. O zaman Kur'an-ı Kerim'in tesiri çok olur.

Biliyorsunuz, Medine-i Münevvere'ye Peygamber Efendimiz Mus'ab ibn-i Umeyr RA Hazretleri'ni göndermişti. Genç ve son derece yakışıklı, çok güzel bir insandı. Efendimiz Medine'ye vazifeli olarak gönderdi, kendisi Medine-i Münevvere'ye hicret etmeden önce... Onlar geldiler, İslâm'ı yaşamağa ve anlatmağa başladılar Medine ahalisine...

Medine ahalisinden iki tane kabilenin reisi, bunların çalışmalarından rahatsız olunca, dediler:

“—Bunlar nereden gelmiş?.. Mekke'den gelmiş. Gidelim, kovalım bu şehirden, bizim rahatımızı bozmasın, düzenimizi dağıtmasın!” dediler.

O niyetle Mus'ab Hazretleri'nin bulunduğu toplantıya geldiler.

Mus'ab Hazretleri'ne dediler ki:

“—Burada durmayın, istemiyoruz sizi, geldiğiniz yere dönün, gidin!” dediler.

Yâni, kovma gibi bir şey, sert bir şey.

“—Yoksa, bizi dinlemezseniz, şöyle olur, böyle olur...” diye de tehditli konuştular.

Çünkü kabile reisleri, hatırlı ve güçlü kuvvetli, kavmi kabilesi olan insanlar...

Mus’ab Hazretleri, gayet sakin bir şekilde karşıladı onları... Allah şefaatine erdirsin, Efendimiz’in çok sevdiği bir kimseydi. Çok zengin bir ailenin bir tek oğluydu. Ama İslâm’a girdikten sonra yaşayışı göz yaşartıcıdır. Dedi ki onlara:

“—Tamam, ben bir Kur’an-ı Kerim okuyayım, siz dinleyin! Dinledikten sonra kararınızı verirsiniz. Siz gene ısrar ederseniz, yine bizim gitmemizi isterseniz, o zaman gideriz.” dedi.

Eüzü besmeleyi çekerek, Mus’ab Hazretleri bir Kur’an-ı Kerim okudu, gönülleri fethetti. Tabii, duyan bir insanın, mü’min-i kâmil bir insanın, havf ve haşyet sahibi bir insanın okuyuşu, gönüllere tesir eder.

Haşyet ne demek, korkmak demek... *Haşiyeyahşâ-haşyeten*, Arapça’da korkmak demek. Bayağı huşû ve korku içinde olmak demek. *Havf* da korkmak, korkudan ürpermek demek. Zâten Allah kelamının kendisinin tesiri var. Bir de böyle edeble okunduğu zaman, son derece tatlı olur.

Demek ki, böyle okuyacağız. Kur’an-ı Kerim’i en ciddî hafız üstadlardan, büyüklerden böyle dinleyeceğiz. O edebi çocuklarımıza öyle öğreteceğiz:

“—Evlâdım, otur bakayım, aferin!.. Başına takkeni giy bakalım! Diz çök bakalım, ellerini dizine koy; sallanmadan, gülmeden, eüzü besmeleyi çek bakalım, oku bakalım!” diye, çocuğumuza Kur’an-ı Kerim’i böyle öğretmemiz lâzım!.. O zaman çok tatlı olur.

Tabii, Kur’an-ı Kerim okunacak, dinlenecek... Okunması sevap, dinlenmesi sevap... Ama asıl amaç, asıl iş, Kur’an-ı Kerim’in ahkâmını öğrenip, onun ahkâmına uymak!..

Allah-u Teâlâ Hazretleri Kur’an’la ilgimizi, bağlılığımızı, sevgimizi arttırsın... Şu mübarek Receb ayında, Üç Aylar’da Kur’an-ı Kerim aşkımızı, sevgimizi coştursun... Kur’an-ı Kerim’e bağlılığımızı ve Kur’an-ı Kerim üzerindeki çalışmamızı ailece arttıralım!..

Aile boyu diyelim yeni tabirle; yâni bey, hanım ve mübarek çocuklar, herkes Kur’an-ı Kerim’e bir sarılsınlar! Birbirlerine okusunlar, dinlesinler!.. Bu çok mühim bir şeydir. Bakalım Fâtiha’yı doğru okuyorlar mı?.. Kur’an-ı Kerim’den açsın bir yeri, okusun; bakalım doğru okuyor mu?.. Düzeltilecek yerler var mı, yok mu?..

Ben hatırlıyorum, bir hafız kardeşimiz, yine bir kuvvetli hafız hoca efendinin huzuruna geldi: “—Hocam, aradan yıllar geçti. Benim ta’limlerim biraz eskimiş olabilir. Bana yeniden mehâric-i huruf ta’limi yapar mısınız?” dedi.

Yâni, bildiği şeylerin tekrarını istedi. Bunlar önemli... Kur’an-ı Kerim derslerini, çalışmalarını arttıralım! Receb ayında, hasenât kat kat mükâfâtlandırılıyor. Hasenâtın çeşitleri çoktur.

Şu mübarek Receb ayında, yapılacak sevaplı işlerden birisi Kur'an-ı Kerim'i okumaktır. Kur'an-ı Kerim'i güzel güzel okuyalım, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

d.Lisanın ve Kalbin Doğru Olması

Ben bir hadis-i şerif daha okumak istiyorum, açtığım sayfadan... Cuma namazına yetişelim diye, burada sohbetimi, bu üçüncü hadis-i şerifle iktifâ ederek bitireceğim diye düşünüyorum.

Enes RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel Hazretleri'nin rivayet ettiği bir hadis-i şerifi okuyorum:⁷

لَا يَسْتَقِيمُ إِيمَانُ عَبْدٍ حَتَّى يَسْتَقِيمَ قَلْبُهُ
وَلَا يَسْتَقِيمُ قَلْبُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ لِسَانَهُ وَلَا
يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْمَنُ جَارَهُ بَوَائِقَهُ

(حم.هب. عن أنس)

RE. 488/3 (*Lâ yestakîmü imânü abdin hattâ yestakîme kalbühû, ve lâ yestakîmü kalbühû hattâ yestakîme lisânühû; ve lâ yedhulü'l-cennete hattâ ye'menü câruhû bevâikahû.*)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok mühim bir hadis-i şerif olarak dinleyin!

⁷ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.198, no:13071; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.62, no:887; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.41, no:8; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.56, no:24925; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.213, no:165;

Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.376, no:3144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVII, s.164, no:17837.

Mühim bir hadis-i şerifi okuyorum. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki: (*Lâ yestakîmü imâne abdin*) “Bir kulun imanı dosdoğru olamaz, (*hattâ yestakîme kalbühû*) kalbi dosdoğru olmadıkça...” Önce kalbi dosdoğru olacak, ondan sonra imanı dosdoğru olur. Kalbi doğru yapmak lâzım!..

Tabii kalb deyince, sevgili dinleyiciler, bir şeyi açıklamamız lâzım! Kalb nedir?..

“—Efendim, işte göğsümüzde tık tık atan bir et parçası... Koyunda da var, kuşta da var, tavukta da var... Yürek dediğimiz et parçası.” Hayır! Kalb, o mânâsıyla maddî bir şey, o değil kastedilen... Gönül dediğimiz, insanın iç alemi mânâsına... Et parçası olarak kalp ölüde de var, kâfirde de var... Ama kâfirin kalbi ölü, kâfirin kalbi taş gibi diyoruz. Yâni gönül kastediliyor, işin mânevî tarafı kastediliyor.

Kalbimizin dosdoğru olması lâzım, yâni gönlümüzün doğru olması lâzım, gönlümüzün iyilik dolu olması lâzım!.. İyi şeyleri düşünmesi, iyi şeylere niyet etmesi, iyi şeyleri istemesi lâzım!.. Gönül böyle dosdoğru olunca, o zaman insanın imanı dosdoğru olur.

(*Ve lâ yestakîmü kalbühû hattâ yestakîme lisânühû*) diyor Peygamber Efendimiz. Onun da çaresi, maddî bir taraftan girişi var bu işin tabii. Olmayanın, niyetlenen insanın, bu işi elde etmek isteyenin gideceği yolda bir başlangıç var, bir geçiş yeri var. Neresidir o?.. “Bir insanın kalbi dosdoğru olamaz, (*hattâ yestakîme lisânüh*) lisanı dosdoğru olmadıkça...”

Demek ki, iş geliyor doğru sözlü olmaya, doğru konuşmaya, yalan söylememeye, hilâf-ı hakikat söylememeye... Dosdoğru dilli, doğru konuşan, doğru sözlü bir insan olmağa geliyor. Demek o olursa, onu yapabiliriz. Yâni yalan söylemeyiz, hilâf-ı hakikat konuşmayız. Çünkü dil bizim emrimizde... Onu yaparsak, kalbimiz kendiliğinden dosdoğru olacak.

Onun için, dilimizin dosdoğru olmasına çok gayret edelim!.. Dilimize sahip olalım!.. İnsanı ekseriyetle cehenneme düşüren günahlar, insanın ağzından çıkanlardan oluyor. Dilinden dolayı çekiyor. *“Bülbülün çektiği dili belâsıdır.”* dedikleri gibi eski büyüklerimizin, mü'minin veya bir insanın da dilinden dolayı başına çok şeyler gelir; hem dünyada, hem ahirette... Dilini iyi kullanmazsa...

Bir kere yalan söylerse, cezası vardır. Yalancı şahitlik ederse, çok büyük cezası vardır. Elfâz-ı küfür söylerse; yâni imanını zedeleyecek olan konularda, sözün nereye varacağını düşünmeden pat diye konuşursa, imanı zedelenebilir. Onun için, dile çok dikkat etmek gerekir. Dokuz defa yutkunup, iyice düşünüp, ondan sonra konuşmak lâzım! Çok düşünüp az konuşmak lâzım, öz konuşmak lâzım! Diliyle günaha girmemeğe çok çalışmak lâzım!..

Aman, dilimizin doğru olmasına gayret edelim! Çünkü o, netice itibarıyla gönlümüzün doğru olmasını sağlayacak; gönlümüzün doğru olması da, imanımızın dosdoğru olmasını sağlayacak. Allah'ın sevgili kulu olmanın yolu bu, dilden başlıyor iş...

e. Komşuya İyi Muamele

Hadis-i şerifin sonunda da, buyuruyor ki:

وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

(*Ve lâ yedhulü'l-cennete hattâ ye'menü câruhû bevâikahû*) “Kul, komşusu kendisinin cevr ü cefâsından münezzehtir olmadıkça, cennete giremez.”

Yâni komşusu ile arası nasıldır?.. Komşusu kendisinden memnun mu?.. Komşusuna cevr ü cefâsı, zararı, ezası oluyor mu?.. Oluyorsa ve komşusu kendisine güvenemiyorsa; “Yâ, ben bir yere gideceğim ama, bu adam benim evime girer mi? Şöyle yapar mı, böyle yapar mı?..” veya, “Ben seyahate çıkacağım ama, benim çoluk çocuğumu döver mi? Hanımına şöyle olur mu, böyle olur mu?..” Komşusu onun kötülüklerinden emniyet duymuyorsa, bir insan cennete giremez.

Yâni, nasıl olacak?.. İnsanın iyiliğinin ölçüsü, komşusunun kendisine bakışı... Komşusu kendisinden emniyet duygusu içinde olacak, komşusunun ona karşı itimadı tam olacak... O zaman cennete girer.

O halde buradan ne çıkıyor: Komşumuza iyi davranacağız, komşumuza iyilik yapacağız. Komşumuza herhangi bir şekilde zarar verici bir insan olmamağa dikkat edeceğiz. Malına da zarar vermeyeceğiz, çoluk çocuğuna da zarar vermeyeceğiz, namusuna da zarar

vermeyeceğiz. Bakılmaması gerektiği zaman, gözümüzü yumacağız...

Meselâ, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki bir keresinde: “—Evinizi çok fazla yüksek yapıp da, komşunuzun havasını engellemeyin!”

Sen kocaman bir bina yapıyorsun, komşu hava almıyor, güneş almıyor... Onu dahi söylemiş. Yâni evi fazla yükseltip de, komşunun mahremiyetini, duvardan öbür tarafını görececek duruma gelmeyi de, eskiler istememişler. Komşunun bahçesine doğru pencere açmamışlar, karısı, kızı rahat etsin diye... Bunların hepsi önemli!

Eskiden ne güzeldi, evler şöyle bir katlıydı veya iki katlıydı. Bahçeler yüksek duvarlıydı. Bahçelerde çoluk çocuk oynardı. Hanım ev işlerinin bir kısmını güneşte, temiz havada bahçede yapardı. Şimdi böyle bu apartmanlar çıktı. Köroğlu'nun, “—*Delik demir çıktı, mertlik bozuldu.*” dediği gibi, apartmanlar çıkınca komşuluklarda da biraz bozulmalar oldu.

Eskiden dedelerimiz komşuluğa çok riayet ediyorlardı. İnşâallah biz de, bu hadis-i şerifin sonunda mâdem komşulukla ilgili böyle bir cümle de geldi, komşumuza çok riayet edelim! Komşumuzun gönlünü hoş etmeye çalışalım, ikram etmeye çalışalım! Şu mübarek Receb ayında, yaptığımız tatlılardan bir tabak gönderelim! Börekten, çörekten bir tabak gönderelim!..

Hanımlar toplantılar yapıyorlar, çeşit çeşit börekler hazırlıyorlar, kısır diyorlar, çiğ köfte diyorlar... E işte onlardan gönderirsiniz. Çoluk çocuğu yer, kokusunu duyduğu yemeğin tadını da tatmış olur. Komşuluk da muhabbetli olur.

Arada hediyeler vermek lâzım! Ziyaret etmek lâzım, davet etmek lâzım!.. Davetlerin, ziyaretlerin muhabbetin artmasında çok büyük tesiri var. İnşâallah komşuluklara da çok riayet edelim! Bu mübarek Üç Aylar girdi, artık her halimize dikkat edelim, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Cumanız mübarek olsun... Üç Aylarınız mübarek olsun... Allah nice mübarek günlere, aylara, yıllara, ibadetlere sizleri sıhhat afiyetle, sevdiklerinizle, çoluk çocuğunuzla eriştirsin... Cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin... Hem bu dünyada, hem ahirette aziz ve bahtiyar olun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15. 11. 1996 - Medine

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

**SERVER
Kürsü**